

POSTMUSEUM

POSTMUSEUM UNDER ÅR 1961

Postmuseinämnden

Fyra sammanträden har hållits under året. Nämnden har bl. a. tillstyrkt ett från Postmuseet i Oslo inkommet förslag att föreståndarna för postmuseerna i de nordiska länderna skall träffas en gång årligen för diskussion av gemensamma spörsmål och utbyte av erfarenheter. Vidare har nämnden godkänt ett program för utställningar i Postmuseum under år 1962 ävensom uppdragit åt föreståndaren att utarbeta en plan för utställningar under perioden 1963—1967. I övrigt har behandlats ett flertal ärenden angående museets deltagande i olika utställningar såväl i Sverige som i utlandet.

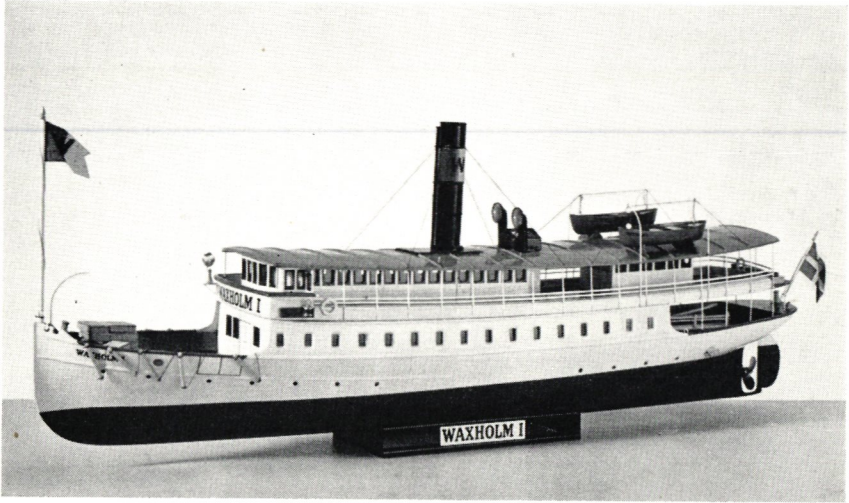
Vid sammanträdet i december meddelade ordföranden, att generalpoststyrelsen uppdragit åt byggnadsstyrelsen att göra en omputsning av museifastighetens fasader.

Posthistoriska samlingarna

En delvis rörlig modell av Stockholms bangårdspostkontor, utförd av E. V. Nyberg har skänkts av Föreningen Postmusei Vänner.

Från postverkets centralförråd har bl. a. levererats: 2 st äldre skrivbord, några stolar för brevsortering, kassakistor, ett antal brevlådor av olika typer, 3 st frimärksautomater, balansvågar, brevvågar, 2 st väggur, tömningsväskor, axelväskor, lösväskor, postlådor av plast, bordslampor, handlyktor, 1 st kälke av trä, säckställ, brevinlägg, photoprintskåp samt handstämplor och sigillstamplar. Från postskolan ett runt bord av mahogny med förgyllda beslag, vilket tidigare tillhört generaldirektörens tjänsterum i posthuset vid Vasagatan.

Dräktavdelningen har bl. a. utökats genom leveranser av: 4 st vargskinnspälsar, 1 st björnskinnspäls, 2 st promenadpälsar, skinntröjor, skinnbyxor, skinnhuvor, skinnväst, kappor, överrockar, pälsmössor samt ett större antal kompletta uniformer med mössor i olika modeller och material. Dessutom har museets samling av emblem för olika grader av postpersonal väsentligt utökats.

Waxholm I modell i skalan 1/62 byggd av tekn. stud. Ingmar Lind efter en konstruktionsritning av ingenjör Sigurd Isacson.

Genom köp har de historiska samlingarna utökats med bl. a. modeller av »Waxholm 1» och av de tvenne flygplanstyperna DC-8 och Caravelle.

Under året har arkiv- och dokumentinsamlingen utökats med diverse fotografier, betyg, konstitutorial- och förordnandehandlingar, till stor del gåvor från ett antal posttjänstemäns sterbhus, samt vidare en postkarta från Karl XII-krigen, en samling utländska postkartor, ett fastebrev på pergament och ett resepass från 1850, en samling postsigillavtryck samt 23 band tidningsurklipp, behandlande postala ämnen och samlade av förste postiljon A. M. Karlström, Uppsala.

Under året har förvärvats en större samling engelska förfilateliska brev avsedda att komplettera museets samling av brev och brevomslag från äldre tider.

Frankoteckensamlingarna

Svenska specialsamlingen:

Ett antal förslagsmärken till 1872 års frimärken av s. k. ringtyp, däribland ett 12-block i litografiskt tryck har skänkts av Föreningen Postmusei Vänner och ett kuvert frankerat med 1 st 4 skill. b:co och avstäplat Vimmerby 3.7 1855 av kamrer T. Blackstadius, Hovås.

Museet har mottagit sedvanliga leveranser från generalpoststyrelsens stämpelexpedition, omfattande nytkomna frimärken och helsaker, gravyravdrag, färgprovtryck och normalark. Under året har 20 albumblad monterats visande frimärkena och deras konstnärliga förlagor.

Följande har inköpts: 4 st helbrev frankerade med: 4 skill. b:co, 1858 års vapentyp 24 öre (2 st) + 50 öre samt 1862 års lejontyp 3 öre (2 brev), för komplettering av helbrevsamlingen, 1 ex. av typerna I-III av 1862 års lejontyp 3 öre (ostämplade), Sveriges första flygpost 21/9 1912, 1928 års serie till Gustav V:s 70-årsdag på förstadagsbrev samt 1921 års lejontyp 10 öre grön, tête-bêche (ostämplad), för komplettering av utställningssamlingarna.

Generalsamlingen Övriga samlingar:

Ur leveranserna av nya frimärken från UPU i Bern har under året monteringar utförts på 1 056 albumblad med tillsammans 5 438 frimärken och reserverade platser för 2 045 frimärken, som saknats i leveranserna. Museets generalsamling omfattade vid årets slut 13 266 albumblad med 100 967 frimärken och reserverade platser för ytterligare 29 335 st.

Monteringen fördelas på följande sätt:

	albumblad	frimärken	manko
Europa	153	841	13
Afrika	152	813	167
Amerika, Nord-	12	59	2
» , Central-	436	1 997	1 524
» , Syd-	73	443	58
Asien	230	1 285	281

Centralamerikas nymontering har under året slutförts på 405 albumblad med tillsammans 1 844 frimärken och reserverade platser för 1 480 st. Vissa luckor i denna samling har kunnat kompletteras med d'Orchimonts donationssamlingar.

För komplettering av Gellerstedts donation av Islands frimärken har inköp gjorts för kr 476: 50. Vidare har genom förmedling av forskningsresanden Rolf Blomberg ett 100-tal frimärken inköpts för komplettering av Ecuadorsamlingen.

Under året har dessutom gjorts vissa kompletteringar av museets utställningssamlingar: »Europa i 4-block», som kompletterats genom en generös gåva från Luxembourgs postförvaltning förmedlad av generaldirektör Erik Swartling, och den under året nymonterade svenska sportfrimärkssamlingen.

Följande nya utställningssamlingar har sammanställts:

1. Världens första helikopterpost med tysk och engelsk text (första gången visad på utställningen LUPOSTA, Wien 1961)
2. 1860-talets lejontyp med förstudier samt förstudierna till 1870-talets ringtyp (visad FILEX 61, Stockholm, samt i Göteborg i samband med Sveriges Filatelist-Förbunds jubileumskongress)
3. 1920 års första svenska emissioner tryckta med Stickney-pressen (visad COMPLEX, Chicago 1961)
4. Svensk militärpost 1914-1960, 24 blad (visad i samband med I 17:s jubileum i Uddevalla)
5. Sportmotiv på svenska frimärken, 21 blad (visad på utställningen »Europa a Montecatini», Italien).

Gellerstedts donation av Islands frimärken har under året nymonterats på 171 blad.

Filatelistiska och historiska biblioteken

Det filatelistiska biblioteket har under året utökats med 359 arbeten fördelade på:

- 85 monografier
- 43 allmänna handböcker
- 117 kataloger
- 52 övriga arbeten

Därtill kommer 80 kompletta tidskriftsårgångar.

Det posthistoriska biblioteket har utökats med 140 arbeten.

Biblioteket har under året utgivit tre nummer av sin stencilerade »Litteraturförteckning 1961:1—3», som distribuerats till bibliotek, filatelistföreningar och enskilda personer inom och utom landet.

På utställningen Gothia i Göteborg 14—23 juli ordnades bibliotekets första bokutställning på annan ort. För besökarna fanns stencilerade förteckningar över de utställda böckerna. I anslutning till museets frimärksutställningar har montrar med böcker utställts, bl. a. vid utställningen Dansk filateli, då böcker från Danmark utställdes.

Biblioteket har under året besökts av 613 personer. Det totala antalet hemlån var 1 183 av vilka 389 utgjorde lån till låntagare på annan ort än Stockholm.

Utställningsverksamhet

Museets egna utställningar:

—24/1	Brev och brevomslag under olika tider
1/2—5/3	Sovjetryska frimärken och barnteckningar
12/3—23/4	Amerikanska länder och brittiska besittningar på västra halvklotet (ur minister Paulins donations-samlingar)
22/6—15/9	Afrikas självständiga länder, Egypten (ur Lagerlöfs donationssamlingar) samt delar ur Arsenius-Bildts porträttmärkessamling
20/9—18/10	Asiens självständiga stater och Nordens vackraste frimärken
16/11—7/1 (62)	Dansk filateli med deltagande av Dansk Filatelist-Union, Köbenhavns Philatelist Klub och Dansk Post- og Telegrafmuseum
5/12—29/1 (62)	Aktuellt frimärksland: Bosnien 1912, Bron över floden Drina, med anledning av Ivo Andrics Nobelpris.

Museet har under året deltagit i följande utställningar:

Sverige:

4/5—15/5	Göteborg, Svenska Mässan: Äldre brev, Norden-frimärkena, SAS-frimärkena samt Posten i konsten

Revisor Stig Andersen från Köpenhamn visar utställningen Dansk Filатели i Postmuseum den 16 november 1961.

15/6—19/11	Stockholm, Skansen: Våra brev
14/7—23/7	Göteborg, »Gothia», Svenska helbrev från 1850—60-talen, Italien (Lagerlöfs donationssamling) samt valda delar ur Postmusei filatelistiska bibliotek
29/7—6/8	Malmö, Skånemässan: Nordenfrimärkena, SAS-frimärkena och Fartyg på frimärken
11/8—13/8	Malmö, Jobbiaden: Samma exponat som på Skånemässan (se ovan)
26/8—3/9	Uddevalla, I 17 300 år: Svensk militärpost
5/9—31/10	Stockholm, Farsta: Posthistorisk utställning i samband med invigningen av världshuset Postiljonen
14/9—18/9	Stockholm, »FILEX 61»: Förarbeten och förslags-teckningar till 1860- och 70-talens frimärken av lejon- och ringtyp.

Utlandet:	
14/5—21/5	Österrike, Wien: »LUPOSTA 61»: Helikopterpost
27/5—29/5	U. S. A., Chicago: »COMPEX 61»: 1920 års emissioner tryckta med Stickney-pressen
23/9—3/10	Ungern, Budapest: »BUDAPEST 61»: Förslags- teckningar till 1949 års svenska UPU-frimärken
12/10—15/10	Italien, Montecatini: »Europa a Montecatini»: Sportmotiv på svenska frimärken
14/10—24/10	Argentina, Buenos Aires: »TEMEX 61»: Helikop- terpost.

Publikationer och dylikt

Postmusei årsbok Postryttaren 1961 (utkom 1/2 1962) innehöll artiklarna:

Moderation i postporto av Erik Swartling,
Hästdiligenstrafik i främmande länder av Paul Gerhard Heurgren,
Kring 1860-talets frimärken i lejontyp av Sven Åkerstedt,
De sydamerikanska staternas frimärken i minister A. Paulins donation
av Nils Fernström,
samt vidare sedvanliga redogörelser för museet och Föreningen Post-
musei Vänner.

Under året har en ny färgbildserie färdigställts: En rundvandring i
Postmuseum.

Donationsmedel

Postmusei fonder uppgick den 30/6 1961 till:	
d'Orchimontska fonden	4 547: 68
Sundstedtska fonden (därtill kommer kr 7 000:— som tillfälligt disponerades av museet)	4 324: 67
Fonden för försålda frimärken	1 000: 62
Donationsmedlen uppgick den 31/12 1961 till:	
Gellerstedts donation	4 067: —
Paulins donation	5 763: 60

Ett belopp av kr 476: 50 av Gellerstedts donationsmedel har använts
för komplettering av samlingarna.

Övriga fonder och donationer har ej under året tagits i anspråk.

Postmusei anslag

Postmusei anslag kronor 15 000: — till utökande och vidmakthållande av samlingarna har helt förbrukats under budgetåret 1/7 1960—30/6 1961.

Museets anslag för expenser har utgjort 30 000 och för utställningsverksamhet 12 000 kronor eller sammanlagt 42 000 kronor. Expenserna har uppgått till 31 349: 35 och utgifterna för utställningsverksamhet till 5 978: 88 kronor eller sammanlagt 37 328: 23 kronor.

Reklam

Varje söndag annonserades museets öppethållande och utställningar genom den s. k. museinyckeln i Dagens Nyheter, Stockholms-Tidningen och Svenska Dagbladet. Annonsering i tidskrifter och övriga publikationer företogs endast i begränsad omfattning med ett belopp av kronor 535: —. Totala kostnaden för annonsering uppgick under året till kronor 4 226: 30.

Utan kostnad för Postmuseum har under sommarhalvåret 1961 samannonsering med Postens filateliavdelning skett i Stockholms tre största turistguider.

Affischer med inbjudan att besöka museet utsändes under vår- och höstterminerna till samtliga skolor i Stockholm.

Öppethållande

Under året utökades öppethållandet till 12 timmar per vecka under vardagarna mot tidigare 4 genom att museet hölls öppet mellan kl 13—15 även å måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar. Söndagsöppethållandet bibehölls oförändrat med 3 timmar.

Det filatelistiska biblioteket hölls öppet 2 dagtimmar och 2 kvällstimmar per vecka liksom tidigare år.

Besök

Museet besöktes under året av 15 346 personer mot 13 156 under år 1960. I besöksantalet ingick 133 grupper med 3 444 personer, vilka samtliga visades omkring under ledning av någon av museets tjänstemän.

*Förteckning över personer och institutioner som under år 1961
överlämnat gåvor till Postmuseum.¹*

Erich Aber; Ivan Adler; Administration des Postes, Télégraphes et Téléphones, Luxembourg; Lennart Ahlbeck, Jönköping; Alingsås bomull, Alingsås; American Philatelic Congress, Inc., Jefferson, Wisc. U. S. A.; Johan Andersson, Smedjebacken; George W. Angers, Springfield 3, Mass., U. S. A.; Barbro Annérus, Uppsala 6; Seth Appelqvists sterbhus; Argentine Thematic Philatelic Association, Buenos Aires, Argentina; Argentinska Ambassaden; Armémuseum; Artia, The Official Philatelic Agency of Czechoslovakia, Praha II, Tjeckoslovakien; Aust-Agder-Museet, Arendal, Norge; Knut A. Beckman, Lidingö; T. Blackstadius, Hovås; Rolf Blomberg, Quito, Ecuador; Birger Bohlin, Uppsala; Richard Borek, Braunschweig, Västtyskland; Robert B. Brandeberry, Wilmington 3, Delaware, U. S. A.; Briefmarken Kolbe, Wien 1, Österrike; Utställningsarrangörerna av »Budapest 1961» genom G. Stenerudh; Lars Bäck; T. L. Carlander, Ramlösa; Cercle Philatélique France-U. R. S. S., Paris 1er, Frankrike; »Cérés», Paris 1er, Frankrike; Cotler Philatélic, Casablanca, Marocko; Croix-Rouge Française, Paris 8e, Frankrike; Olle Cronsjö; Crown Agents for Oversea Governments and Administrations, London S. W. 1., England; Daytona Beach Philatelic Society, Daytona Beach, U. S. A.; Les Editions Dereume, Bruxelles, Belgien; Difusiones Panfilatélicas, Lérida, Spanien; Direction générale des PTT des Pays-Bas, Service Philatélique, La Haye, Nederländerna; Greta Duroj, Solna; Carl-Olof Enghagen, Enskede; R. Mac Fie, Varberg; Elisabeth Falk; Henning Filipsson, Göteborg SV; Filatelia Trojano Popesco, Madrid, Spanien; Alice Florén, Malmö 7; Florida Federation of Stamp Clubs, Florex 1961, Daytona Beach, Fla, U. S. A.; Jean du Four, Bruxelles 16, Belgien; Francisco Monterrubio, Mexico 18; Frimärkshuset AB; Gunnar Gegermo; R. Gérold, Tananarive, Madagascar; Erik Gust. Gisslén, Bölestrand; Jacob Hagströmer, Nyköping; H. R. Harmer, Inc., New York, U. S. A.; H. E. Harris & Co., Boston 17, Mass., U. S. A.; The Hellenic Philatelic Society, Aten, Grekland; M. Hellwer, Göteborg; P. G. Heurgren, Lidingö; Manuel Hevia, Madrid 13, Spanien; Greta Hillström; Lisa Holmquist, Bandhagen; Elsa Holst; Horten Filatelist Klub, Aasgaardsstrand, Norge; Allan Hultman, Sollentuna; Sven Hägerstedt; R. C. Mac Innes, Dir. des Relations Exterieures, Montreal, Canada; Maurice Jamet, Paris 9^e, Frankrike; Agnes E. Johanssons sterbhus; T. Julin; Jönköpings Filatelistförening, Jönköping; Gunnel Jönsson; Ninni Karlström, Uppsala 10; Mano Katz, London S. W. 5, England; Julius Kaufmann, Köln, Västtyskland; Ph. von Krusenstierna; Kungl. Biblioteket, Förvärvsavdelningen; Kungl. Järnvägsstyrelsen; Leif Landberg, Malmö V; E. O. Lantz; E. W. Larssons frimärksaffär; Direktör Larsson, Scania Vabis, Södertälje; Albin Lennström; Ada Lindberg; Robert Lindhe, Hälsingborg; Emil Lindquist, Växjö; Direktör Lars W. Lindström, Helsingfors, Finland; Lars Litzman, Borås; E. Malmberg, Halmstad; Sigfrid Markström, Vällingby; Emil W. Mewes, Düsseldorf, Tyskland; Einar Modig, Norrtälje; L. Miro, Paris 9e, Frankrike; Ministero delle Poste e delle Telecomunicazioni, Direzione generale, Roma, Italien;

¹ Givarens adress är Stockholm, där ej annat anges.

Ministry of Posts, Philatelic Services, Jerusalem, Israel; Musée des Postes et Télécommunications, Wrocław, Sovjet; Musée Postal Paris, Monsieur Le Mouël, Paris 6e, Frankrike; Werner Münzberg, Nürnberg 2, Västtyskland; K. E. Nelson, Jamestown, N. Y., U. S. A.; Neues Handbuch der Briefmarken Kunde, E. V. Karl Bald, (13a) Wernfeld/Main, Västtyskland; Axel Odelberg, Österskär; Agda Palmqvist, Uppsala; J. R. Parmi, Helsingfors; Carl E. Pelander, New York 17, N. Y., U. S. A.; H. Peterson, Falun 1; Philatelic Club de Belgique, Bruxelles, Belgien; The Philatelic Society of India, Bombay 1, Indien; Philatelic Traders' Society Ltd., London W. C. 2, England; Tore Pihl; Politikens Forlag, København, Danmark; Pofis. Poštovní Filatelistická Služba, Praha 1, Tjeckoslovakien; Populär Melodi; Postmaster General, Ottawa, Canada; Postmuseum, Budapest, Ungern; Postoch Telegrafstyrelsen, Utrikesavdelningen, Helsingfors, Finland; Poststationsföreståndaren, Blidö; Postwertzeichen-Sammler-Verein Mannheim E. V., Mannheim (17a), Västtyskland; Signe Pärmgren, Farsta; Herbert Radzuweit, Bad Godesberg, Tyskland; Gale J. Raymond, Houston 35, Texas, U. S. A.; Nils J. Renbergs sterbhus, Malmö S; Robson Lowe Ltd, London, England; Mattias Rosin; Arvid Rundquist, Ystad; Aina Rydberg; M. O. M. Rönström, Lund; Samlarförbundet Nordstjärnan; Vald. Sandberg, Linköping; D. Scalabrino, Président de l'exposition »Europa a Montecatini«, Montecatini Terme (Pistoia), Italien; Friedrich Schaffer, Nacka; Francisco Schiffer, São Paulo, Brasilien; Sieger Verlag, Lorch/Württemberg, Tyskland; Vuk Simic-Vakanovic, Postmuseum, Zagreb 1, Jugoslavien; R. Soubairan, Edition Soubairan, Paris 6, Frankrike; Paul Staedel, Illkirch-Graffenstaden, Frankrike; Stationsmästaren, Molkom; Sixten Stendahl, Uppsala; G. Stenerudh; Svenska Handelsbanken, Bankdirektör E. Lindström; Svenska Industritjänstemannaförbundet; Gilbert Svenson; Sveriges Filatelist-Förbund; L. Å. Säwen, Tierp; Tekniska Museet; Britta Tornborg, Borensberg; E. Tynell, Norrköping; Täby-Österåkers polis, Roslags-Näsby; United States Information Service, Amerikanska Ambassaden; E. F. Unruh, Director of Posts, Canal Zone Postal Service, Balboa Heights, Canal Zone; Bo Wallenström, Örebro; P. E. Wallsten, Gävle; H. Wasastjerna, Helsinki, Finland; D. W. Waters, Romford, Essex, England; Weber, Het Nederlandse Postmuseum, Zerstraat 82 ś-Gravenhage, Holland; Verlag Encyklopädie, Leipzig 05, Tyskland; O. W. Winther, Särö; A. Vitalyos, Le Monde des Philatélistes, Paris 9e, Frankrike; George R. Wren, Canton 9, Ohio, U. S. A.; Zagrebs museum, Jugoslavien; Anna Lisa Ågren, Enskede; J. A. Åkerberg; Martin Öberg, Johanneshov; K. I. Östergren, Nynäshamn.